

Euroopa
Komisjon

KUIDAS LEIDA TÖÖD EUROOPAS

JUHEND TÖÖOTSIJATELE

Euroopa Komisjon ega ükski komisjoni nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas trükises sisalduva teabe kasutamise eest.

© Fotod: Euroopa Liit

***Europe Direct on teenus, mis aitab leida vastused
Euroopa Liiduga seotud küsimustele***

**Tasuta infotelefon: (*)
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Mõned mobiilsideoperaatorid ei võimalda helistamist 00 800 numbritele või võtavad neile helistamise eest kõnetasu.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate internetist Euroopa serverist (<http://europa.eu>).

Kataloogimisandmed on väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2013

ISBN 978-92-79-26902-8
doi:10.2767/82210

© Euroopa Liit, 2013
Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Printed in Belgium

TRÜKITUD VALGELE KLOORIVABALE PAPERILE (TCF)

SUUNA PILK TULEVIKKU

Välismaal elamine ja töötamine on põnev võimalus igas vanuses eurooplaste jaoks. Üha rohkem inimesi mõistab, kui kasulik on omandada töökogemusi mõnes teises Euroopa riigis.

Sellele vaatamata elab ja töötab vaid ligikaudu 3% Euroopa kodanikest mujal kui liikmesriigis, kust nad on pärit. Ajutine töö välismaal, isegi lühiajaline, aitab täiendada oskusi ja suurendada kodumaal parema töökoha leidmise võimalusi.

„Välismaal töötamine laiendab silmaringi ja annab võimaluse elada iseseisvat elu. See suurendab ka enesekindlust ja tutvusringkonda. Kui oled otsustanud siirduda teise riiki, ole avatud uuele kultuurile ning valmis õppima palju uut.”

Leedust pärit töötaja, kes elab ja töötab Taanis

Euroopa Liidus kehtivat töötajate vaba liikumise põhimõtet* peetakse üheks Euroopa Liidu kodanike kõige tähtsamaks õiguseks. See tähendab võimalust siirduda vabalt Euroopa Liidu mis tahes liikmesriiki ning Islandile, Liechtensteini, Norrasse ja Šveitsi. Seetõttu on motiveeritud ja liikuvatel töötajatel praegu piiramatult võimalusi. Nõuannete ja teabega aitab arvukalt asjatundjaid.

Mis kasu saad välismaal elamisest ja töötamisest?

- ➔ **Võimalus end täiendada ja omandada uusi kutseoskusi.** Uued keeled, rohkem töökogemusi, suurem enesekindlus ning parem suhtlusoskus. Välismaal elamine ja töötamine sobib ideaalselt neile, kes soovivad muuta CVd tulevaste tööandjate jaoks huvitavamaks.
- ➔ **Teiste riikide ja kultuuride parem tundmine.** Euroopa on imeliselt mitmekesine ja pakub suurt avastamisrõõmu. Välismaal viibides saab õppida tundma uusi kultuure ja eluviise. Samal ajal annab see võimaluse tutvustada teistele oma koduriiki.
- ➔ **Uute sõprade ja uute ülesannete kaudu väärtuslike kogemuste saamine.** Kui sa ei ole kindel, kas välismaal töötamine sulle sobib, püüa leida hooajalist või ajutist tööd. Nii ei seo sa end pikaajalise lepinguga, kuid saad sellegipoolest omandada väärtuslikke kogemusi, mis võivad tulla edaspidises töös kasuks.

Uute oskuste ja rahvusvahelise töökogemuse omandamine saab olla ainult kasulik. Selles käepärases juhendis on häid nõuandeid ja kasulikku teavet, kui oled suunanud pilgu Euroopa poole!

VÕIMALUSED AVANEVAD

Kas sul on eriline kutseoskus? Kui sul on oskusi ja kogemusi valdkonnas, kus on tööjõupuudus – näiteks keskkond, tervishoid ja IKT –, siis vajatakse sind paljudes Euroopa riikides.

(*) Kas välismaal töötamiseks on vaja tööloba? Mõne Euroopa riigi kodanike jaoks võib juurdepääs teiste Euroopa riikide tööturule olla ajutiselt piiratud. See sõltub sellest, millal piiranguga riik Euroopa Liiduga ühines. EURESel on teave, mis riikidesse saab kohe tööle minna ja kus on vaja tööloba.

→ MILLELE TULEB MÕELDA ENNE VÄLISMAALE MINEKUT

Kui kavatsed teise riiki siirduda, pead asja tõsiselt läbi mõtlema. Enne otsustamist võiksid mõelda järgmistele küsimustele.

→ Kui suured on töökoha leidmise võimalused?

Välismaal töö leidmiseks uuri töövõimalusi ja kandideeri vabadele töökohtadele juba enne lahkumist. Uuri välja, mis riikides otsitakse sinu tausta ja töökogemustega töötajaid või vajatakse töötajaid valdkonnas, mis sind huvitab. Uuri nende riikide tööturgu. Hoia oma CV võimalikult selge ja lühike. Rõhuta selles oma teadmisi ja oskusi ning näita, kuidas need sobivad tööks, mida taotled.

→ Töötamine ei ole ainus võimalus.

Liikumisvabadus annab paljude muude võimaluste seas ka võimaluse täiendkoolituseks, kutseõppeks ja praktikaks. Euroopa Liidus on nendes valdkondades toetusprogrammid: Leonardo da Vinci (kutseharidus ja -õpe), Erasmus (üliõpilaste vahetus ja praktika välismaal) ning hariduse ümbermõtestamise strateegia, mis keskendub tööturu jaoks vajalike oskuste arendamisele. Lisateave: <http://ec.europa.eu/education>.

→ Kas sa keelt oskad?

Töenäoliselt tahab tööandja, et oskaksid mingil määral kohalikku keelt. Kasuks tuleb muidugi ka elementaarne inglise keele oskus, olenemata riigist. Enne ärasõitu õpi mõnel keelekursusel: isegi kui seda ei ole tulevasel töökohal tingimata vaja, parandab see sinu võimalusi.

→ Kas sinu kutsetunnistused kehtivad ka välismaal?

Kui sinu kutsetunnistus kehtib koduriigis, kehtib see ka mujal Euroopas. Töötajate vaba liikumise põhimõtte alusel võid oma erialal töötada Euroopa Liidu kõikides liikmesriikides ning Islandil, Liechtensteinis, Norras ja Šveitsis. Uuri siiski iga tööpakkumist põhjalikult: mõni tööandja võib nõuda teatud diplomeid, sertifikaate või muid tõendeid.

→ Aga haridust tõendavad dokumendid?

Praeu veel ei tunnustata Euroopas haridust tõendavaid dokumente ühtsetel alustel. See tähendab, et kui tööandja ei saa teise riigi kodanikust töötaja haridustasemest aru, ei pruugi ta teda tööle võtta. Kasulik teave on portaali Teie Euroopa jaotises „Töö ja pension“ (http://europa.eu/youreurope/citizens/index_et.htm), samuti Euroopa Komisjoni Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku (EQF) veebilehel (<http://ec.europa.eu/eqf>).

→ Kas pere tuleb kaasa?

Euroopa kodanikuna on sul ning su pereliikmetel kohalike töötajatega võrdsed õigused. Ka pereliikmetel on välismaal õppimise ja töötamise õigus, seega tasub enne ärasõitu uurida ka nende võimalusi.

„Kontakt EURESeaga on parim, mis ma oma karjääri heaks olen teinud. Eelmisel aastal saatsin kohalikele EURESe nõustajale kirja, milles selgitasin, et soovin minna praktikale Itaalia veiniettevõttesse. Kolm kuud hiljem leidis Itaalia EURES mulle praktikakoha, kus hüvitati ka majutus- ja elamiskulud. Mind toetati kogu praktika jooksul. Itaaliasse jõudes aitas EURES mul täita kõik vajalikud dokumendid.”

Dalma, töötaja Ungarist

Oled otsustanud ning soovid rohkem teavet. Abi ja nõu saamiseks võid pöörduda järgmise teenistuse poole:

Euroopa tööhõivevõrgustik EURES tegutseb Euroopa Liidu kõikides liikmesriikides ning Islandil, Liechtensteinis, Norras ja Šveitsis. EURESe võrgustikku kuuluvad partneritena ka riiklikud tööhõiveametid, ning võrgustik on praegu laienemas, et kaasata sinu koduriigis veel partnereid. Teavet nende kohta on EURESe portaalis: <http://eures.europa.eu>.

EURESe võrgustik pakub mitmesuguseid sinu vajadustele vastavaid teenuseid:

- ➔ **EURESe tööalase liikuvuse portaal:** tööpakkumised 32 riigist, kasutajaprofiili loomise ja CV koostamise ja registreerimise võimalus, põhjalikud ülevaated elamis- ja tööttingimuste kohta kogu Euroopas. Portaal on esindatud juhtivates suhtlusvõrgustikes ja sellel on ka nutitelefone rakendus. EURESe kasutajatote poole saab pöörduda jututoa, e-posti, telefoni või Skype'i teel ja see on abiks näiteks konto loomisel, CV koostamisel või vabade töökohtade otsimisel. Vt <http://eures.europa.eu>.
- ➔ **EURESe nõustajate võrgustik:** EURESel on 32 riigis üle 900 nõustaja, kes teevad koostööd riiklike tööhõiveametitega ja nõustavad töötajaid tööalase liikuvuse küsimustes. Nende poole saab pöörduda telefoni või e-posti teel ja nendega saab

vahtelt kohtuda Euroopa tööhõivepäevade üritustel (vt lisateave järgmisel leheküljel).

- ➔ **EURES piiriülestes piirkondades:** töötamine ja elamine kahes riigis on tööjõu liikuvuse kõige tavalisem vorm. EURES tegutseb ka kogu Euroopa piiriülestes piirkondades. Teavet piiriüleste töötajate kohta saab EURESe tööalase liikuvuse portaalist, kohalikul EURESe nõustajalt ja selle brošüüri leheküljelt 11.

Kasutada saab ka järgmisi võimalusi.

- ➔ **Erasektori töövahendusbürood:** nii kodu- kui ka välismaal võivad erasektori töövahendusbürood anda sulle palju teavet ja leida sulle sobiva töö. Nende töötajad on nõuga toeks kogu värbamisprotsessi ajal.
- ➔ **Töötusmootorid internetis:** mõni tööotsingumootor võimaldab koostada CV, luua töötajaprofiili, tellida teateid huvitavate tööpakkumiste kohta ja sirvida vabu töökohti.
- ➔ **Suhtlusvõrgustikud:** ligikaudu pool Euroopa Liidu internetikasutajatest osaleb suhtlusvõrgustikes. Kui sa kasutad pidevalt selliseid platvorme nagu Facebook, Twitter või LinkedIn, saad neid kasutada virtuaalse CVna oma tööoskuste ja huvide reklaamimiseks. Kaalu siiski hoolikalt, mida veebis teed või ütled, ning vaata seadistused üle, et sinu isiklikud postitused ja fotod ka jääksid isiklikeks!

„EURESe nõustaja andis mulle teavet kasyuhooneaianduse kursuse läbimiseks Taanis, ühendades selle taani keele kursuste ja kohalikus talus töötamisega. See oli huvitav võimalus arendada uusi oskusi ja saada uusi teadmisi edasiseks tööeluks. Selline kogemus laiendab silmaringi, annab sõltumatus, muudab enesekindlamaks ja laiendab isiklikku tutvusringkonda!”

Sarunas, töötaja Leedust

→ KUIDAS SAAB EURES AIDATA?

EURESe teenused on kõigile Euroopa töötajatele arusaadavad ja kättesaadavad enne tööotsingut, kogu selle kestuse ajal ning ka pärast seda.

Teenused käsitlevad välismaal elamise ja töötamise kõiki aspekte, kaasa arvatud kutsenõustamine, CVde läbivaatamine ja tõlkimine, töopakumiste analüüsimine ning töövestluste jaoks videokonverentside korraldamine, samuti Euroopa tööturu teabe andmine, nõustamine õigus- ja sotsiaalkindlustusküsimustes, töömesside korraldamine ning koolitusvõimaluste, keeleõppe ja rahastamisvõimaluste soovitamine.

Üldiselt hõlmavad need teenused järgmist.

EURESe töölase liikuvuse portaalis on üle miljoni töopakumise kogu Euroopast, ligikaudu sama palju CVsid ning tuhandeid registreeritud tööandjaid. Portaal saab töötotsija:

- luua profiili ja siduda selle huvipakkuvate valdkondade või riikidega ning saada e-posti teel sobivate töopakumiste teateid;
- koostada ühes või mitmes keeles CV, seda uuendada ja avaldada see veebis, nii et see on nähtav portaalis registreeritud 30 000 tööandjale;
- otsida teavet elamis- ja töötingimuste kohta eri riikides;

→ otsida oma piirkonnas toimuvaid Euroopa tööhõivepäevi ja muid värbamisüritusi;

→ suhelda teiste töötajatega ja vahetada töö otsimise ning välismaal elamise ja töötamise kogemusi.

EURESe nõustajate ja teiste personaliotsingu spetsialistide poole saab – eelkõige EURESe võrgustikus – teabe ja nõuannete saamiseks pöörduda kogu töö otsimise ja välismaale kolimise ajal. Nad tunnevad hästi Euroopa töölase liikuvuse praktilisi, õigus- ja haldusküsimusi ning seetõttu saavad nad:

- soovitada su profiili põhjal huvitavaid võimalusi ja otsida sinu profiilile sobivat tööandjat teises Euroopa riigis;
- aidata töö taotlemisel ja saata su CV edasi võimalikele tööandjatele;
- anda teavet elamis- ja töötingimuste kohta sind huvitavas riigis ning
- aidata võõrsil sisse elada, andes teavet näiteks elukohavõimaluste, sotsiaalkindlustuse ja maksude ning vajaduse korral pereliikmete õppimisvõimaluste ja tervishoiu kohta.

NB! Pakutavad teenused võivad eri riikides ja EURESe partnerorganisatsioonides olla erinevad.

Kohaliku EURESe nõustaja ja teiste personaliotsingu spetsialistide kontaktandmed ning lisateave on EURESe töölase liikuvuse portaalis.

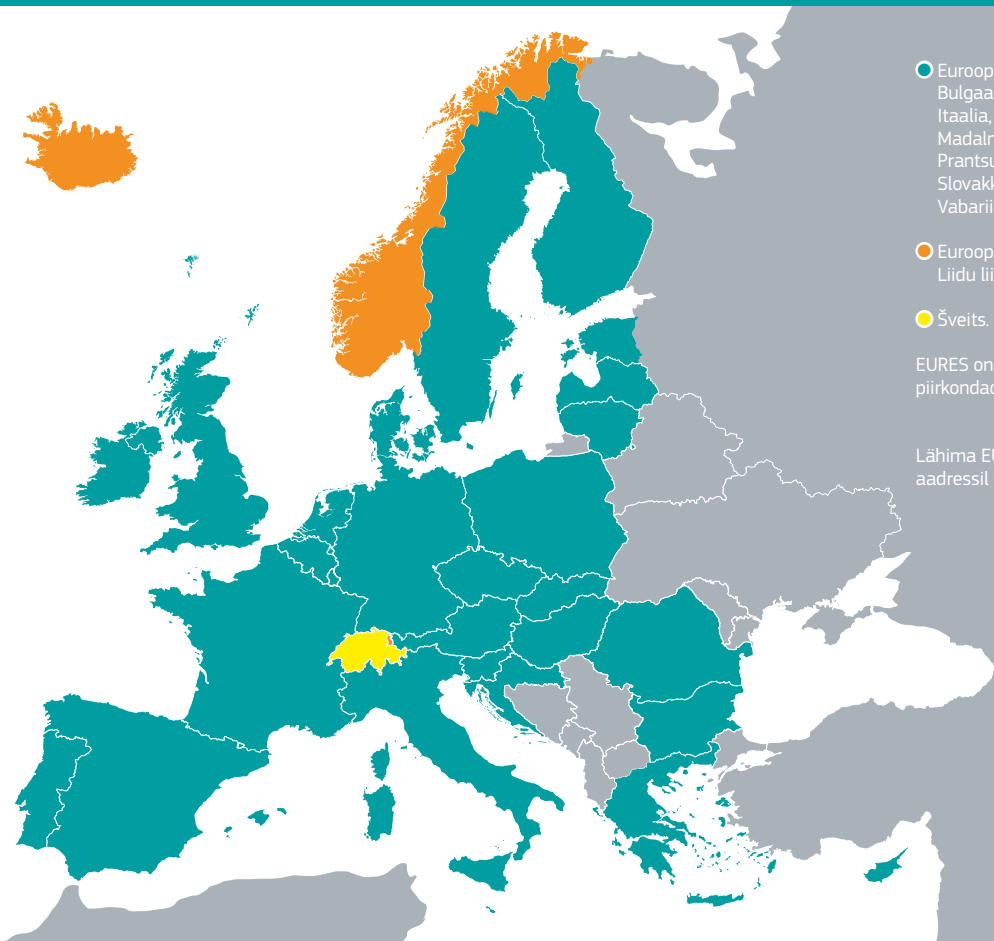
EUROOPA TÖÖHÕIVEPÄEVAD JA MUUD ÜRITUSED

Igal aastal toimub kogu Euroopas sadu EURESe üritusi, kus on lihtne osaleda ja mis on kõigile tasuta. Kõige tuntumad on Euroopa tööhõivepäevad, mis annavad ideaalse võimaluse kohtuda võimalike tööandjatega kas koha peal või veebis. Kasulik on ka kuulata vastuseid küsimustele ning saada spetsialistidelt videoülekanne kaudu individuaalset nõu töölase liikuvuse ja teiste küsimuste kohta. EURES korraldab ka konverentse, seminare ja üldisi töölase liikuvuse teabepäevi, kus EURESe nõustajad annavad asjatundlikku nõu töö leidmise kohta Euroopas. Kui tahad teada, millal ja mis üritused toimuvad sinu piirkonnas, vaata EURESe töölase liikuvuse portaali ürituste kalendrit.

MIS EUROOPA RIIKIDES ON EURES ESINDATUD?

● Euroopa Liidu liikmesriigid: Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Horvaatia, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Madalmaad, Malta, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Taani, Tšehhi Vabariik, Ungari, Ühendkuningriik.

● Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) riigid: Euroopa Liidu liikmesriigid + Island, Norra ja Lichtenstein..

● Šveits.

EURES on esindatud regioonides ja piiriülestes piirkondades. Lisateave on EURESe portaalis.

Lähima EURESe nõustaja kontaktandmed on aadressil <http://eures.europa.eu>.

PEAMISED JAOTISED

Töötajajana leiad just siit teavet välismaal töötamise, töövestluseks valmistumise ja välismaale elama asumise kohta. Samuti on siin teave Euroopa Komisjoni haridus- ja õppevõimaluste kohta kogu Euroopas.

- **1. Mida saab EURES sinu heaks teha?** Siin on loetletud kõik EURESe liikmete ja partnerite teenused.
- **2. Otsi töökohta** selgitab, kuidas otsida tööd 32 Euroopa riigis, koostada veebis töötajaprofiile ja neid hallata, samuti tellida e-kirjaga teateid uutest huvitavatest töökohtadest.
- **3. Koosta veebis oma CV** võimaldab tasuta luua ja hallata oma CVd mitmes keeles ning soovi korral Europassi vormingus.
- **4. Põrdu EURESe nõustaja poole** aitab sul leida lähima EURESe nõustaja kontaktandmed, et saada individuaalset nõu töövõimaluste ning elamis- ja töötajate kohta Euroopas.
- **5. Elamine ja töötamine** sisaldab praktilist ning õigus- ja haldusteavet tööalase liikuvuse kohta. Euroopa tööturu arenguga saab tutvuda riikide, piirkondade ja sektorite lõikes.

- **6. Oskused ja karjäär** Paranda oma karjäärivõimalusi, omandades uusi oskusi, mis aitavad leida sobiva töökohta. Siin on ka õppimis- ja koolitusvõimaluste teave kogu Euroopa kohta.
- **7. Ürituste kalender** annab ülevaate huvipakkuvatest üritustest sinu piirkonnas. Siin saad teada, millal toimuvad Euroopa tööhõivepäevad ja muud värbamisüritused või üldised tööalase liikuvuse teabeüritused, kus osalevad EURESe nõustajad.
- **8. Uudised** sisaldavad viimaseid artikleid ja videoid Euroopa töökohtade ja tööalase liikuvuse kohta. Loe inspireerivaid edulugusid ja häid nõuandeid kõige kohta alates töö otsimisest kuni sotsiaalkindlustusega seotud õigusteni.
- **9. Teabeleht „EURES ja Sina“** avaldatakse igal kuul ning see sisaldab teavet tööalase liikuvuse, praeguste suundumuste, tulevaste EURESe ürituste jms kohta. Teabelehti saab lugeda veebis või tellida need e-posti aadressile.
- **10. Töövõimalused kõrgkooli lõpetanutele** on suunatud ülikoolide ja tehnikaülikoolide lõpetajate töötajatele. Teatud sektorites on konkreetsetes Euroopa riikides töajõu puudus, nii et pädevatel töötajatel on hea võimalus leida tööd välismaal.

- **11. Abi ja lisateave** annavad vastused enamikule küsimustele. EURESe kasutajatugi vastab sinu küsimustele ka telefoni, e-posti, jututoa ja Skype'i teel.
- **12. Lingid** viivad teistele Euroopa tööalase liikuvuse veebilehtedele, sh riiklike tööhõiveametite veebilehtedele ja mitmesuguste trükiste juurde, millest on abi töökohta otsimisel.
- **13. Mobiilirakendused.** Laadi alla tasuta rakendus, mis pakub lihtsat juurdepääsu paljudele EURESe tööalase liikuvuse portaali funktsioonidele. Otsi töökohti kogu Euroopas, leia abi saamiseks lähim EURESe nõustaja või tulevased EURESe üritused.

EDASINE ARENDAMINE JA MUUD TEENUSED

Euroopa veebipõhised tööhõivepäevad võimaldavad töötajatel ja tööandjatel virtuaalselt ja tasuta kohtuda, säästes sõitudele kuluvat aega ja raha. Osalejad saavad vaadata võimalike tööandjate esitlusi, esitada töökohataotlusi ning kohtuda värbajate ja EURESe nõustajatega. Tulevaste tööhõivepäevade lisateave on aadressil <http://europeanjobdays.eu>.

Personaliseeritud automaatotsingud on töövahend, mis sobitab automaatselt sinu veebipõhises CVs oleva teabe olemasolevate tööpakkumistega. Otsingu tulemused esitatakse Euroopa kaardina, kus paistab täpselt, kust otsitavaid võimalusi leida.

Valdkondlike oskuste passid töötasid välja Euroopa sotsiaalpartnerid. Oskuste passid võimaldavad teatud konkreetse töökogemusega töötajatel oma oskusi esile tuua nii, et see on arusaadav kogu Euroopas, olenemata riigist või keelest. Esimesena võtab passid kasutusele hotelli- ja toitlustussektor, seejärel teised.

KUIDAS TOIMUB TÖÖKOHA TAOTLEMINE?

TÖÖKOHA TAOTLEMINE

Oled leidnud huvitava tööpakkumise. Nüüd tuleb koostada taotlus, mis tööandjale silma jääks! EURESe nõustaja saab sind selles aidata – ja häid nõuandeid on ka tööalase liikuvuse portaalis.

Harilikult koosneb taotlus kaaskirjast ja CVst, kuid mõni tööandja võib nõuda standardse taotlusvormi täitmist. Pea meeles, et su taotlus jätab tööandjale sinust esimese mulje, seega mõtle see hoolikalt läbi.

- **Kaaskiri** selgitab, miks oled töökohast huvitatud, miks sa töökohale sobid ja mida ettevõtte sind tööle võttes võidab. Väljendu selgelt, konkreetsetelt ja otsekoheselt.
- **Töövestluseks valmistumine:** töövestlus võib toimuda vahetult või telefoni teel. Mõlemal juhul on väga oluline ettevalmistus. Võta igaks juhuks kaasa vajalikud dokumendid, nt CV või isikutunnistus.
- **Tunne ettevõtet:** tutvu enne vestlusele minekut kindlasti ettevõttega. Näita, et sa tead, millega ettevõtte tegeleb ja mis töötajat ta vajab. Valmista ette mõni terane küsimus ettevõtte ja töökoha teemal, et näidata, et oled valmistunud.

- **Tunne tööd:** loe hoolikalt ametikoha kirjeldust, sest selles on parimad vihjed selle kohta, mida tööandja tahab töövestlusel teada. Kas rõhutatakse meeskonnatööd, algatusvõimet, paindlikkust? Näita, et sul on kõik need omadused, ja too selle kohta konkreetseid näiteid.
- **Ole valmis ootamatusteks:** küsida võidakse ka raskeid või ootamatuid küsimusi. Ära satu paanikasse, vaid säilita rahu. Kui mõtled küsimuse üle hetke järele ja vastad rahulikult, näitab see, et suudad rahulikult jääda ka pingeolukorras. Isegi kui sa ei oska vastata, huvitab tööandjat, kuidas sa seda ütled ja kuidas küsimuse lahendad.

CV

- Esita uusim töökogemus ja kutsepädevus esimesena.
- Kasuta lühikesi lauseid ja väldi eitusi.
- Rõhuta taotletava töökohaga seotud oskusi ja kogemusi ning kasuta minavormi.
- CV peab olema faktiliselt tõendatav, ajakohane ja täpne.
- Mahuta CV kuni kahele leheküljele.
- Lase CV kellelgi üle lugeda; see võiks olla eelkõige keegi, kes valdab CV keelt emakeelena.

Kodumaalt lahkumine ja teise riiki saabumine võib olla üsna raske. Vaja on end kurssi teistsete halduskorraga, kohtuda uute inimestega, võib-olla ka õppida uut keelt. Enne lahkumist võid soovitude saamiseks pöörduda oma kohaliku EURESe nõustaja poole.

EURES soovitab välismaale minekul näiteks järgmist.

KODUMAALT LAHKUMINE

- Enne kodumaalt lahkumist lahenda kõik praktilised küsimused ning lõpeta lepingud teenuseosutajatega.
- Kui see on kohustuslik, teata äraminekust kohalikele omavalitsusele.
- Teata oma postkontorile oma uus aadress, kuhu saab edasi saata posti, mis saabub pärast sinu lahkumist.
- Võta kindlasti kaasa tähtsad dokumendid: nii sinu enda kui ka pereliikmete kehtiv pass või isikutunnistus.

VÄLISMAALE SAABUMINE

- **Eluase:** seda tuleks välismaal otsida juba enne saabumist, et teaksid, mis piirkonnad on taskukohased ja vastavad ootustele.
- **Sotsiaalkindlustus:** kõigile Euroopa Liidu liikmesriikide, samuti Islandi, Liechtensteini, Norra ja Šveitsi kodanikele kehtib töölepinguga seonduv sotsiaalkindlustus ühtmoodi. See kehtib ka lähetatud töötajate korral, kellel on töökoht ühes Euroopa Liidu liikmesriigis, kuid kes ajutiselt saadetakse tööle teise liikmesriiki (vt veebilehe http://ec.europa.eu/social/jaotis_jaotis, „Politiikavaldkonnad ja tegevus“). Sotsiaaltoetused hõlmavad haigus- ja sünnituspuhkust, töötuskindlustust, peretoetusi, tööõnnetuste ja kutsehaigustega seotud toetusi ning invaliidsus- ja vanaduspensionit. Enne lahkumist küsi oma sotsiaalkindlustusasutuselt kogu vajalik teave ja vajalikud Euroopa Liidu vormid. Samuti tutvu eespool nimetatud veebilehel Euroopa Liidu vastastikuse sotsiaalkaitsealase infosüsteemiga (Missoc).
- **Euroopa ravikindlustuskaart (EHIC):** Euroopa ravikindlustuskaart on kõigile ELi/EMP riikide ja Šveitsi kodanikele tasuta. See tagab juurdepääsu

avaliku sektori tervise teenustele (arstiabi, ravimid, haiglaravi) võrdsetel alustel töökohariigi kodanikega. Sellegipoolest peaksid uude riiki saabudes kohe pöörduma hankida endale selle riigi ravikindlustuse.

- **Pension:** kui sa saad riiklikku pensioni ühes või mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis ning kolid teise Euroopa Liidu riiki või Islandile, Liechtensteini, Norrasse või Šveitsi, saad seal jätkuvalt kogu riikliku pensioni summa. Sotsiaalkindlustusega seotud õiguste kaitse lisateave on aadressil <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=26&langId=et>.
- **Maksud:** Euroopa riigid on oma kodanike tegevuse või sissetuleku topeltmaksustamise vältimiseks sõlminud teiste Euroopa riikidega kahepoolsed maksukokkulepped. Enda maksude kohta küsi oma koduriigi maksuametilt.

EURESel on nende küsimuste kohta rohkem teavet: vt tööalase liikuvuse portali jaotis „Elamine ja töötamine” või pöördu kohaliku EURESe nõustaja poole.

ETTEVÕTLUSEGA ALUSTAMINE

„Enne välismaale kolimist koosta kindel äriplaan ning pakutava roote või teenuse kirjeldus, tee kindlaks sihtrühmad ja konkurentsiolukord ning tööta välja turustusstrateegia. Ära unusta ka finantsplaani – mitte üksnes ettevõtte, vaid ka oma isiklikku plaani. Kui sa suundud välismaale, kuid kavatsed jääda pensionile oma koduriigis, pead kaaluma, milline on teises liikmesriigis kogutud pensioni väärtus sinu koduriigis.”

Madalmaade EURESe nõustaja

„Mind kutsuti EURESe värbamiskohtumisele riiklikku tööhõiveametisse Rootsis Göteborgis. Mul oli töövetlust ettevõttega Seven Seas Group, kes otsis kruisilaevadele töötajaid. Pärast kasulikku infotundi ja sellele järgnenud vestlust pakuti mulle paar kuud hiljem tööd Kariibi merel, kuhu soovisingi tööle minna!”

Stefan, töötaja Rootsis

Euroopa majanduse alustalaks on väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted (VKE), kes moodustavad 99% Euroopa ettevõtetest, ning üha rohkem Euroopa kodanikke kavatseb asutada teises riigis oma ettevõtte.

Soovitusi neile, kellel on häid ideid ettevõtte loomiseks välismaal:

- **Koosta äriplaani:** veendu, et tead täpselt, milles su äritegevus seisneb, kui palju maksab ettevõtte asutamine, kui kaua aega selleks kulub ja milline on kehtiv kord. Ära jäta äriplaani koostamist viimasele hetkele: seda on lihtsam teha kodumaal. Pöördu äriplaani koostamise küsimusega kohaliku kaubanduskoja poole. Paljud kaubanduskojad pakuvad põhjalikke äriplaani koostamise kursusi.
- **Tutvu uue riigiga:** püüa enne lõplikku ärasoitu paar korda oma sihtriiki külastada. Tutvu pangandussüsteemiga, õigus- ja haldustavadega ning inimeste ja kultuuriga. Kas pead omandama kohaliku keele? Kui nii, siis mine juba kodumaal kursusele, et oskaksid keelt veidi juba ära sõites.
- **Räägi teiste ettevõtjatega:** võta ühendust ettevõtjaga, kes on su sihtriigis juba oma ettevõtte asutanud. Keegi ei saa anda paremat nõu kui inimene, kel on vajalikud kogemused olemas. Sinu kohalik EURESe nõustaja võib sind kokku viia

sobiva isiku või organisatsiooniga. Riikide kaupa on edukate ettevõtjate lisateave aadressil http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/sme-week/index_et.htm.

- **Enterprise Europe Network:** Euroopa ettevõtlusvõrgustik aitab väikeettevõtjaid, kes soovivad tegutseda avatud Euroopa turul. Ettevõtjana võid saada rohkelt teavet võrgustiku kõigilt 600 liikmesorganisatsioonilt kogu Euroopa Liidus ja sellest väljaspool. Vt <http://portal.enterprise-europenetwork.ec.europa.eu>.
- **Euroopa mikrokreiidirahastu „Progress“:** see on Euroopa Liidu algatus, mille abil saavad väikeettevõtet rajada või arendada soovijad tavalisest lihtsamalt kuni 25 000 eurot laenu. Teabele saab alla laadida (<http://ec.europa.eu/social>).

Piiriülene tööturg on piirkond, kus ühe riigi töötajad sõidavad iga päev või iga nädal tööle naaberriiki. Selline töötamisviis on levinud kogu Euroopas: üle 600 000 inimese elab ühes ja töötab teises Euroopa riigis.

PIIRIÜLESEL TÖÖTAMISEL ON MITU EELIST:

- ➔ naaberriigi tööturul võib olukord olla parem;
- ➔ pereliikmed ei pea kaasa tulema, mis tähendab, et abikaasa ei pea töökohta vahetama ja lapsed saavad edasi õppida kodumaal;
- ➔ kodumaa ravi- ja sotsiaalkindlustus jääb harilikult kehtima, mis lihtsustab välismaal töötamist.

Loomulikult on piiriülese töötamisega teatud probleeme, näiteks erinevad haldus- ja õigustavad. Neid probleeme aitavad lahendada mitmesugused teenistused.

PIIRIÜLESTES PIIRKONDADES TEEB EURES JÄRGMIST:

- ➔ aitab tööotsijatel leida naaberriigis tööpakkumisi;
- ➔ annab teavet elamis- ja töötingimuste kohta mõlema Euroopa riigis ning aitab tööotsijat õigus-, haldus- ja praktilistes küsimustes;
- ➔ jälgib mõlema riigi tööturgu ning pakub seetõttu tööotsijatele tööpakkumiste värskemaid teavet.

EURESel on enam kui 13 riigis üle 20 piiriülese partnerlussuhte, mille raames vahetatakse teavet ja kooskõlastatakse tegevust riiklike tööhõiveametite ja kutseharidusasutuste, ametiühingute, kohalike omavalitsuste ning teiste tööhõive- ja koolitusasutustega.

Lisateave on meie veebilehel <http://eures.europa.eu>.

„Anname iga päev sadadele piiriülestele töötajatele nõu sellistes küsimustes nagu „Kus pean maksma makse?“, „Kust saan taotleda lastetoetust?“ või „Kas saan kasutada tervishoiuteenuseid?“. Selline abi teeb teise riiki siirdumise piiriülestele töötajatele jaoks lihtsamaks.”

*Iirimaa/Põhja-Iirimaa EURESe nõustaja,
Cross Border Partnership*

„Teadsin juba veidi elust Ungaris, sest olen seal õppinud, kuid EURES aitas mind üksikasjalikumate teadmistega elust kahes riigis, näiteks selgitades maksu- ja sotsiaalkindlustussüsteemide erinevusi. Teise riiki kolides ei tea, mis võib ees oodata. Igal riigil on oma eripära ja saadud nõuanded on hindamatud.”

*Marcel, tööotsija Saksamaalt,
kes elab Ungaris, aga töötab Austrias*

**PROFESSIONAALNE, PERSO-
NAALNE JA IGAKÜLGNE
TEENINDUS**

32 riigis tegutsevad EURESe enam kui 900 nõustajat Euroopa tööalase liikuvuse ekspertidena. Nad on valmis andma asjalikku nõu vastavalt sinu oskustele, pädevusele ja töösoovidele ning toetama sind igati kogu menetluse ajal. Kohaliku EURESe nõustaja kontaktandmed on EURESe tööalase liikuvuse portaalis.

„Euroopa tööhõivepäev on paljude töötajate jaoks esimene huvitav võimalus kohtuda tööd pakkuvate ettevõtetega ning anda neile isiklikult üle oma CV. Kasulik on ka mitmesuguste ajutise tööhõive asutuste osalemine, samuti EURESe nõustajate kohalolek, sest nad saavad aidata tööalase liikuvuse taotluste koostamisel.”

Luksemburgi EURESe nõustaja

EUROOPA TÖÖHÕIVEPÄEVAD

Need üritused toimuvad Euroopas mitu korda aastas Norrast Kúproseni ja Portugalist Rumeeniani. Tööhõivepäevad pakuvad töötajatele suurepärase võimaluse kohtuda EURESe nõustajatega ja võimalike tööandjatega kas koha peal või veebis. Osalejad saavad arutada plaane ja küsida kõike vajalikku Euroopa tööalase liikuvuse ekspertidelt kohapealsetel või veebipõhistel seminaridel, aruteludel, õpikodades ja vahetutel kohtumistel.

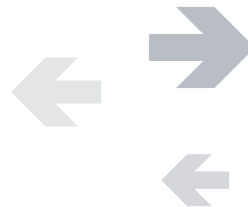
„Osalesin Baselis töömessil ja kohtusin Luksemburgi EURESe nõustajaga. Ta andis mulle praktilist ja kasulikku nõu, sealhulgas riigi tööturu, elamis- ja töötingimuste teavet, samuti selgitas, kuidas töökohtale kandideerida ning mida teha enne välismaale siirdumist.”

*Sveitsist pärit töötaja,
kes elab ja töötab Luksemburgis*

Üritused pakuvad kindlasti midagi igale eurooplasele, kes on huvitatud välismaal töötamisest. Oma piirkonnas toimuvate ürituste kohta saad teavet EURESe portaali ürituste kalendrist.

EURESe ERIALGATUSED

On palju rahastamisvõimalusi pakkuvaid tööalase liikuvuse sihtkavu, mis toetavad 18–30-aastasi töötajaid ja töökoha vahetajaid, kes soovivad leida tööd teistes Euroopa riikides, olenemata nende pädevusest, oskustest või töökogemusest. Neist teenustest saavad märkimisväärset kasu ka tööandjad, sest see avab nende ettevõtte tööjõule, mida nad ei suudaks kohalikul, piirkonna või riigi tasandil leida, ning aitab neil leida sobivaid kandidaate töökohtadele, kuhu on raske töötajaid leida. (Vt <http://ec.europa.eu>).

Euroopa Komisjon

Kuidas leida tööd Euroopas Juhend töötajatele

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus

2013 – 12 lk – 14,8 × 21 cm

ISBN 978-92-79-26902-8

doi:10.2767/82210

Käesolev trükis on avaldatud kõigis Euroopa Liidu ametlikes keeltes ning islandi ja norra keeles.

KUST SAAB ELI VÄLJAANDEID?

Tasuta väljaanded:

- üksikexemplarid:
EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- rohkem eksemplare ning plakatid ja kaardid:
delegatsioonidest väljaspool ELi (http://eeas.europa.eu/delegations/index_et.htm),
kasutades Europe Direct'i teenistust (http://europa.eu/europedirect/index_et.htm)
või helistades infotelefonile 00 800 6 7 8 9 10 11 (kõikjal ELi helistades tasuta) (*).

(*) Antav teave on tasuta nagu ka enamik kõnesid (v.a mõne operaatori, hotelli ja telefonikabiini puhul).

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

Tasulised tellimused:

- Euroopa Liidu Väljaannete Talituse edasimüüjate kaudu
(http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm).

KAS OLETE HUVITATUD EUROOPA KOMISJONI TÖÖHÕIVE, SOTSIAALKÜSIMUSTE JA SOTSIAALSE KAASATUSE PEADIREKTORAADI VÄLJAANNETEST?

- Need saab alla laadida või tasuta tellida aadressilt <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=93&langId=et>.
- Samuti saate tellida Euroopa Komisjoni tasuta e-folele „Social Europe“ aadressilt <http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>.
- EURESe teabelehe saate tellida aadressilt <http://eures.europa.eu>

KÄESOLEVAS BROŠÜÜRIS KÄSITLETUD OLULISED EUROOPA LIIDU VEEBILEHED JA PROGRAMMID ON JÄRGMISED:

- EURESe tööalase liikuvuse portaal: <http://eures.europa.eu>
- Enterprise Europe Network (Euroopa ettevõtlusvõrgustik): <http://portal.enterprise-europe-network.ec.europa.eu>
- Euroopa Liidu ettevõtjad: http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/sme-week/index_et.htm
- Euroopa tööõhvipäevad: <http://europeanjobdays.eu>
- Euroopa Liidu küsimused: <http://europa.eu/europedirect>
- Euroopa mikrorediidirahastu „Progress“. Teabelehe saab alla laadida aadressilt <http://ec.europa.eu/social>
- Euroopa kvalifikatsiooniraamistik (EQF): <http://ec.europa.eu/eqf>
- Hariduse toetusprogramm: <http://ec.europa.eu/education>
- Euroopa Liidu vastastikune sotsiaalkaitsealane infosüsteem: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=815&langId=et>

- Lähetatud töötajad: <http://ec.europa.eu/social>
- Sotsiaalkindlustusõigused: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=26&langId=et>
- Teie Euroopa
Praktiline teave Euroopa Liidu kodanikele ja nende peredele: http://europa.eu/youreurope/citizens/index_et.htm
- Sinu esimene EURESe töökoht: <http://ec.europa.eu/social>

JÄLGIGE MEID SUHTLUSVÕRGUSTIKE KAUDU:

- euresjobs
- socialeurope
- EURESjob
- EURES European Employment Services
- EURES Europe

